

prof. Bartosz Mucha
Wydział Projektowania
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny
Ul. Chodakowska 19/31
03-815 Warszawa

Warszawa 14.05.2025

RECENZJA

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Jarosława Hulbója sporządzona w związku z przewodem doktorskim pod tytułem “Innowacja projektowa w oparciu o technologię hydrotermicznej obróbki drewna i klejenia segmentowego. Projekt i realizacja prototypów zestawu drewnianych obiektów do wyposażenia łazienki wraz ze szczegółowym opisem”.

W dziedzinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki prowadzonym przez Radę dyscypliny Akademii Sztuki w Szczecinie.

Promotorka: dr hab. Olga Kiedrowicz-Świtalska, prof. AS

Niniejszą recenzję sporządziłem na podstawie dostarczonego mi zestawu dokumentacji zawierającego:

1. Rozprawa doktorska.
2. Wykaz osiągnięć.

INFORMACJE O KANDYDACIE

Jarosław Hulbój ukończył w latach 1984–1989 Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Zakopanem, w specjalności Formy Użytkowe. Następnie w latach 1989–1994 studiował w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu, uzyskując dyplom w

dziedzinie rzeźby w pracowni prof. Jana Berdyszaka oraz rysunku w pracowni prof. Jarosława Kozłowskiego. Pracę teoretyczną przygotował pod kierunkiem Jerzego Ludwińskiego.

W swojej pracy artystycznej skupia się na badaniu relacji między obecnością a przestrzenią oraz na granicach między realnym a wyobrażonym. W swojej twórczości oprócz drewna, które jest głównym, mocno eksplorowanym materiałem, wykorzystuje różnorodne media, takie jak obiekt, dźwięk, fotografia, wideo oraz performans. Jest autorem kilkunastu wystaw indywidualnych i uczestnikiem ponad czterdziestu ekspozycji oraz projektów zbiorowych w kraju i za granicą – w Armenii, Słowacji, Niemczech, Wielkiej Brytanii, Francji, Szwajcarii, Estonii, Danii i Stanach Zjednoczonych. Równocześnie prowadzi samodzielną działalność projektową, łącząc tradycyjne techniki rzemieślnicze z nowoczesnymi metodami badawczymi współczesnego designu. Współdziała również z artystami, projektantami, galeriami i muzeami, oferując wsparcie technologiczne i produkcyjne.

Działa też aktywnie jako kurator, koncentrując się na analizie i zestawianiu różnych metod pracy artystów i projektantów. W latach 1996–2000 był kuratorem wystaw debiutujących twórców w Galerii Antoniego Rząsy w Zakopanem. W 1996 roku przygotował wystawy *Przestrzeń i jej wymiary* w Międzynarodowym Centrum Sztuki w Poznaniu oraz *Polimetrie* (wspólnie z Christianem Tomaszewskim) w Galerii Awangarda we Wrocławiu. W 1999 roku, wraz z Antonem Ciernym, współtworzył wystawę *Pobyt stały* prezentowaną w Tatrzańskiej Galerii Elektraren w Popradzie i w Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy. W latach 2012 i 2013 odpowiadał za wystawę *Drzewo* w Galerii Miejskiej w Zakopanem, Instytucie Polskim w Budapeszcie w ramach Design Hét Budapest oraz na Łódź Design Festival. W 2014 roku był kuratorem projektu *Schronienie* w Tatrzańskim Parku Narodowym i na Łódź Design Festival.

Jarosław Hulbój posiada bogate doświadczenie dydaktyczne i organizacyjne, obejmujące pracę zarówno w szkolnictwie średnim artystycznym (Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych i Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Artystyczna w Zakopanem), jak i w uczelniach wyższych o profilu artystycznym.

Jego aktywność dydaktyczna obejmuje m.in. prowadzenie zajęć na Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu, School of Form w Poznaniu (gdzie pełnił również funkcję kierownika Pracowni Prototypowania) oraz Akademii Sztuki w Szczecinie. Doktorant

angażował się także w działalność organizacyjną, m.in. w projekcie „Akademia ZMIENIA SZCZECIN” oraz jako kierownik Laboratorium Realizacji i Technik Ceramicznych.

Dodatkowym atutem są jego doświadczenia międzynarodowe jako artysta wizytujący w USA i Szwajcarii, potwierdzające rozpoznawalność i otwartość na współpracę międzynarodową.

Jego aktywność cechuje systematyczny rozwój, wszechstronność i umiejętność łączenia pracy dydaktycznej z inicjatywami organizacyjnymi. Obecnie jest związany zawodowo z Akademią Sztuki w Szczecinie.

W swoim portfolio posiada bogaty dorobek, obejmujący współpracę z licznymi firmami, instytucjami oraz klientami indywidualnymi. Od 2001 roku prowadzi niezależną działalność projektową, specjalizując się w tworzeniu umywalek, wanien oraz mebli łazienkowych z innowacyjnym wykorzystaniem drewna. Współpracował m.in. z brytyjską firmą Clements & Street Design Build Limited przy realizacji stoisk targowych dla marek Jaguar i Land Rover w Londynie, Bolonii, Genewie i Paryżu (2008-10).

OPIS I OCENA PRACY DOKTORSKIEJ - W TYM DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO I PRACY PISEMNEJ

Jarosław Hulbój przedstawił dysertację zatytułowaną: „Innowacja projektowa w oparciu o technologię hydrotermicznej obróbki drewna i klejenia segmentowego. Projekt i realizacja prototypów zestawu drewnianych obiektów do wyposażenia łazienki wraz ze szczegółowym opisem”. Praca została podzielona na kilka rozdziałów, które pomagają czytelnikowi zrozumieć i docenić efekt końcowy, prezentując tło, kontekst oraz proces powstawania projektu. Kolejne części pracy to: Podglebie, Materiał, Technologia, Proces i Metodologia, Kontekst dydaktyczny, a także solidna dokumentacja techniczna i fotograficzna.

Szczególnie ważnym elementem dla autora – wielokrotnie przytaczanym w pracy – są doświadczenia z dzieciństwa i młodości. Hulbój spędził pierwsze 15 lat życia w rodzinnym Żywcu, gdzie miał okazję obserwować, a z czasem także praktykować sztukę stolarską i ciesielską. To właśnie te doświadczenia w dużej mierze go ukształtowały. Inicjację leśną przeszedł w wieku kilkunastu lat, pomagając ojcu przy zimowej ścinie drzew — wówczas

jeszcze przy użyciu tradycyjnej piły „moja-twoja” i w typowej dla terenów górskich metodzie transportu drewna przy pomocy konia należącego do dziadka Karola.

Las jest dla jego rodziny miejscem symbolicznym, wyznaczającym rytm czasu. Jak pisze Hulbój, gospodarka leśna historycznie naznaczyła cały obszar Żywiecczyny — dawnego tzw. Państwa Żywieckiego. Przez kilka stuleci las i drewno były głównym źródłem dochodu zarówno właścicieli tych ziem, jak i lokalnej ludności.

Przedmioty, które go otaczały, odznaczały się prostotą, funkcjonalnością i klarownością formy. Od najwcześniejszych lat Jarosław Hulbój odczuwał instynktowną fascynację tym, co dziś – za Pawłem Grobelnym – określa mianem *etymologii rzeczy*. Podobnie jak słowa, także rzeczy posiadają własne źródła – powstają w odpowiedzi na konkretne potrzeby, z określonych materiałów, w obrębie lokalnych tradycji wykonawczych; z czasem zmieniają swoją formę, użyteczność i znaczenie w oczach użytkownika.

Najważniejszymi nauczycielami w tej dziedzinie byli dla niego dziadkowie, Ludwik i Karol. To od nich uczył się obserwacji procesu powstawania przedmiotów – od surowej materii aż po finalną formę. W rozumieniu doktoranta wiedza o budowie rzeczy i zasadach ich działania była nierozdzielnie związana z procesem dorastania. Przedmioty, poprzez sposób ich użytkowania, stawały się naturalnymi wyznacznikami kolejnych etapów rozwoju.

Dom rodzinny i jego otoczenie w dzieciństwie stanowiły dla niego świat kompletny, samowystarczalny. Nie dostrzegał w nim przestrzeni, które wymagałyby uzupełnienia czy ulepszenia; niczego, co można by realnie dodać, by zwiększyć jego użyteczność. Wobec tego wytwarzanie na nowo przedmiotów już znanych, lub tworzenie rzeczy służących do celów dobrze sobie znanych, wydawało się Hulbójowi zajęciem nużącym, pozbawionym wyzwania. Być może to właśnie przekonanie stało się zasadniczą przyczyną, dla której – rozpoczynając naukę w Liceum Plastycznym w Zakopanem – zdecydował się wybrać rzeźbę, a nie meblarstwo.

Paradoksalnie jednak, w jego pierwszych pracach po ukończeniu studiów, wielokrotnie powracały próby porządkowania wspomnień z dzieciństwa oraz ustanowionych wówczas relacji – przy użyciu zwyczajnych przedmiotów: drzwi, stołu, krzesła, a także fizycznych modeli przestrzeni i układów przedmiotów zestawianych oraz dekonstruowanych.

Stare drzwi posłużyły mu w realizacji pracy site-specific w ramach wystawy *Gast-Stätte* we Frankfurcie nad Odrą w 1994 roku; stół wykorzystał w pracy *Na brzegu stołu* w Galerii „Nad Wisłą” w Toruniu w 1995 roku, zaś krzesła – w performansie podczas wystawy *Candid Camera* w Muzeum Artystów w Łodzi w tym samym roku.

Autor, odwołując się zarówno do doświadczeń z dzieciństwa, opisanych we wstępie, jak i do ich rozwinięć widocznych w realizacjach site-specific, formułuje kluczowe postulaty dotyczące pracy z rzeczami. Niezależnie od przyjmowanej perspektywy – rzemieślnika, artysty czy projektanta – podkreśla on, że projektowanie (czy szerzej: tworzenie) nowych obiektów może opierać się na maksymalnym uproszczeniu rozwiązań i przejrzystości konstrukcji.

Zwraca uwagę, że pragmatyczne wymogi życia skłoniły go do funkcjonowania w trzech tożsamościach twórczych. Z ich wzajemnego przenikania – łączenia dyspozycji, sposobów myślenia i działania – powstał splot zależności, zilustrowany szkicem obrazującym proces pracy nad obiektem.

DZIEŁO DOKTORSKIE

Przedmiotem pracy doktorskiej Jarosława Hulbója jest zestaw czterech prototypów drewnianych obiektów przeznaczonych do wyposażenia łazienki, obejmujący: umywalkę nablutową, umywalkę wpuszczaną w blat, umywalkę zintegrowaną z blatem oraz umywalkę wolnostojącą. Integralną częścią dzieła są zaprojektowane i wykonane w procesie prototypowania narzędzia i przyrządy, powiązane z technologią hydrotermicznej obróbki drewna oraz klejenia segmentowego.

Autor w sposób szczegółowy dokumentuje proces powstawania dzieła, prezentując szkice, rysunki, fotografie oraz pełną dokumentację wykonawczą. W rozdziale „Materiał”, podzielonym na trzy podrozdziały, kompleksowo opisane zostały istotne cechy i aspekty drewna, przy czym, w celu podkreślenia znaczenia źródła materiału, w tytułach podrozdziałów konsekwentnie pojawia się słowo „drzewa”.

W rozdziale „Technologia” Autor przedstawia historię rozwoju oraz charakterystykę wybranych technologii, które stanowią podstawę praktycznej części rozprawy. Szczególną uwagę poświęcono innowacji projektowej, jaką jest seria drewnianych umywalek.

Proces realizacji projektu został logicznie podzielony na pięć etapów, obejmujących badania technologiczne – od rzemieślniczych metod kształtowania obiektów, aż po zastosowanie urządzeń sterowanych numerycznie (CNC). Prototypy opracowanych obiektów stanowią odpowiedź na postawione w pracy zagadnienia badawcze, przy czym Hulbój podkreśla, iż nie wyczerpują one wszystkich możliwości rozwoju tematu.

Należy zaznaczyć, że prototypy zostały poddane wstępnemu testowaniu produkcyjnemu w zewnętrznych podmiotach, a prace zostały zakończone na etapie umożliwiającym rozpoczęcie pełnego procesu wdrożeniowego. Istotnym elementem pracy jest także analiza i weryfikacja procesu produkcyjnego, przeprowadzona w odniesieniu do obserwacji praktyk stosowanych w fabryce Fameg, której specyfika umożliwia realizację produkcji małoseryjnej.

Jarosław Hulbój przedstawia pracę o charakterze rzeczywiście badawczym, co nie zawsze jest standardem w pracach doktorskich z dziedziny sztuki. Na potwierdzenie tej tezy wskazuje chociażby bogata bibliografia obejmująca 78 pozycji polskich i anglojęzycznych, co świadczy o dogłębnym rozpoznaniu tematu oraz o świadomej i systematycznej pracy autora.

Hulbój precyzyjnie i przejrzysto opisuje swoje zmagania z wymagającym materiałem, jakim jest drewno, a szczególne miejsce w jego rozważaniach zajmuje problematyka kontaktu drewna z wodą. Autor nie ukrywa trudności, na jakie napotkał w procesie opracowywania technologii gięcia drewna, co czyni jego narrację szczerą i autentyczną.

Odwołując się do klasycznych eksperymentów i patentów Michaela Thoneta, Jarosław Hulbój równocześnie poszukuje własnej drogi, konsultując swoje projekty i założenia z współczesnymi ekspertami oraz ośrodkami badawczymi specjalizującymi się w technologii drewna. W toku pracy nawiązał współpracę z dr. hab. Michałem Zbieciem z Katedry Technologii i Przedsiębiorczości w Przemśle Drzewnym SGGW w Warszawie, dzięki czemu pogłębił swoją wiedzę o zagadnienia technologiczne.

Ważnym etapem badań była również wizyta studyjna w zakładzie Fameg w Radomsku, gdzie autor, pod opieką głównego technologa inż. Przemysława Borkowskiego, miał możliwość dokładnego zapoznania się z całym cyklem produkcyjnym – od składowania surowca, aż po pakowanie wyrobów gotowych. Tego rodzaju doświadczenia praktyczne znacząco wzbogaciły warsztat badawczy Hulbója.

Podczas lektury rozprawy odczuwałem silnie, że Jarosław Hulbój nie traktuje drewna jedynie jako materiału technologicznego. Jego podejście nacechowane jest głębokim szacunkiem dla natury, dla lasu i dla tradycji związanej z kulturą własnego regionu. W osobie autora spotykają się projektant, artysta i rzemieślnik – ale również człowiek o wyjątkowej wrażliwości i świadomej tożsamości kulturowej.

Godne odnotowania jest także zaangażowanie studentów i laborantów Akademii Sztuki w Szczecinie oraz Centrum Przemysłów Kreatywnych tejże uczelni w badania prowadzone przez Hulboja. Udział w eksperymentach i obserwacja procesu powstawania innowacyjnych rozwiązań technologicznych niewątpliwie stanowiły dla młodych adeptów sztuki cenne doświadczenie dydaktyczne i inspirację. Kontakt z charyzmatycznym wykładowcą, jakim jest autor, z pewnością pozostawił w nich trwały ślad i będzie inspirował ich w przyszłości.

Muszę również przyznać, że sam jako recenzent wiele skorzystałem z lektury tej pracy – drobiazgowość opisu metodologii oraz otwartość na dokumentowanie procesu badawczego budzą szacunek i mogą stanowić wzorzec dla innych prac tego typu.

Kluczowym elementem rozprawy jest projekt drewnianej umywalki, który czytam jako swoistą „obsesję”. To kontrowersyjne połączenie drewna i wody udało się ujarzmić dzięki odwadze w eksperymentowaniu i żelaznej konsekwencji w realizacji założeń projektowych. Takie wyzwania – na granicy wykonalności – stają się dla Hulbója motorem innowacyjnego rozwoju.

Praca doktoranta zasługuje na szczególne uznanie także ze względu na nowatorskie podejście do procesu produkcji. Proponowane rozwiązanie zakłada ściśle powiązanie dwóch etapów – kształtowania drewna na obrabiarce CNC oraz późniejszego klejenia segmentów – już na poziomie koncepcji projektowej. Takie zintegrowanie procesów produkcyjnych pozwala na optymalizację technologii, minimalizację pracy ręcznej oraz dostosowanie produkcji do wymogów niskich serii.

Finalny zestaw rozumiem jako manifestację doświadczeń technologicznych, które mogłyby znaleźć wyraz także w innych formach koncepcji wyposażenia łazienki. Propozycja, którą przedstawiono, wykonano i udokumentowano, odznacza się wysokim poziomem estetycznego wyrafinowania i oceniam ją jako projekt współczesny, w pełni zgodny z aktualnymi trendami. Jednocześnie Autor wyraźnie przesuwając akcent całego procesu projektowego w stronę badań technologicznych. Widać, że to właśnie ta sfera autentycznie

go fascynuje i pasjonuje. Sam projekt stanowi zwieńczenie i rodzaj medium, które spaja i puentuje cały proces.

Podsumowując, praca Jarosława Hulboja to nie tylko rzetelne badanie naukowe, ale też świadectwo pasji, odwagi twórczej i głębokiego związku z naturą i tradycją rzemieślniczą. W moim przekonaniu stanowi ona przykład pracy doktorskiej, łączącej refleksję teoretyczną z praktycznym eksperymentem na wysokim poziomie.

KONKLUZJA

Bogaty dorobek artystyczny i projektowy pana Jarosława Hulbója świadczy o jego prawdziwej pasji, niezwyklej kreatywności oraz nieustającej aktywności twórczej. Znajduje to wyraz zarówno w wysokim poziomie realizacji prac artystycznych i projektowych, jak i w ich dojrzałości koncepcyjnej oraz mistrzowskim wykonaniu.

Dogłębna analiza dokumentacji pracy doktorskiej – obejmującej zarówno część teoretyczną z precyzyjnie określonym programem badawczym, jak i w pełni dojrzałą realizację artystyczną – umożliwia wystawienie bardzo dobrej oceny. Praca ta prezentuje wysoki poziom merytoryczny, a jej konstrukcja jest spójna, autorska i profesjonalnie opracowana.

Stworzona seria obiektów wyróżnia się nowatorskim podejściem, głęboką refleksją oraz przemyślaną argumentacją ideową, skutecznie odzwierciedlającą wnioski części teoretycznej. Wyróżnia się również twórczym sięgnięciem po tradycyjne techniki rzemieślnicze, które w rękach autora zyskują nowoczesną formę i aktualny język artystycznego wyrazu.

Z pełnym przekonaniem popieram wniosek pana Jarosława Hulbója o nadanie stopnia doktora w dziedzinie Sztuk Plastycznych i Konserwacji Dzieł Sztuki. Uważam, że przedstawiona praca spełnia wszystkie obowiązujące wymagania formalne i merytoryczne w zakresie nadawania stopni naukowych, w tym określone w Ustawie – Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce w zakresie nadawania stopni naukowych.

prof. Bartosz Mucha

